

De la Iași la Cluj-Napoca, „Don Giovanni” de Mozart

(Costin Popa – 27 iunie 2019)

Scriam despre o inițiativă a conducerilor Operelor Naționale Române din municipiile de pe malurile Bahluiului și Someșului de a interschimba producții proprii, care nu există pe afișele celeilalte instituții. Așa că „Don Giovanni” ieșean a venit la Cluj-Napoca și „Evgheni Oneghin” clujean a vizitat Iașiul. Generat de probleme financiare, schimbul a demonstrat abile priceperi manageriale, a bucurat publicul și a constituit o premieră demnă de luat în seamă, de pus în aplicare și de alții.

Studioul de Operă „Lya Hubic”

Spectacolul din 25 iunie de la Cluj-Napoca a programat în „Don Giovanni” o distribuție tânără plină de promisiuni, forțată în cadrul Studioului de Operă „Lya Hubic” al ONR Cluj-Napoca, fondat de dr. Florin Estefan, managerul general al Operei, cu coordonarea artistică a Iuliei Merca și sub mentoratul managerului general, al conf. univ. dr. Marius Vlad Budoiu și al asist. univ. drd. Diana Țugui. În stagiunea care se încheie, cursurile au fost urmate de opt tineri cântăreți și doi pianiști.

Mă opresc puțin asupra acestei forme de perfecționare practică la nivelul teatrului liric clujean. Este obișnuită și activă în lume, la teatrele Scala din Milano și Metropolitan din New York, la Opera Națională pariziană, Opera Regală „Covent Garden” din Londra, la Teatrul „Mariinski” din Sankt Petersburg, la Opera Bavareză de Stat din München etc. De curând, Opera de Stat din Viena a anunțat pentru viitorul directorat al lui Bogdan Rošćić înființarea în stagiunea 2020-2021 a unui „Studio pentru tineri artiști”, bază pentru generația viitoare de cântăreți.

La București a fost creat acum 13 ani Studioul Experimental de Operă și Balet „Ludovic Spiess” care, după un început promițător, a strălucit prin... inactivitate. Recent, s-a relansat sub numele Studioul Experimental în Artele Spectacolului Muzical „Ludovic Spiess” (coordonator Adriana Moisesescu), prin două interesante matinee de foaier desfășurate sub genericul „Tineri interpreți ai artei lirice în recital”. Se așteaptă revigorarea puternică și...inclusiunea formațiunii pe website-ul oficial al Operei Naționale București, cu planificare, cu tot.

Iată că la Cluj-Napoca sistemul funcționează din plin și pentru „Don Giovanni” produce o distribuție cu 75% membri ai Studioului, adică toți interpreții, minus Leporello și Comandorul. Citez din declarația de intenție înscrisă pe website: „...Studioul de Operă 'Lya Hubic' devine catalizatorul și ocazia extraordinară de a evolua în cariera artistică aleasă prin deschiderea porților tinerilor artiști aspiranți, prin audii, o bogată paletă de pregătiri, cursuri de măiestrie artistică (masterclass), clase de repertoriu și seminarii focalizate pe dezvoltare și performanță, toate sub atenta îndrumare a unor artiști de renume internațional și maeștri de înaltă ținută profesională.”

„Don Giovanni”...

...a venit de la Iași ca producție semnată de Beatrice Rancea (regie), cu asistența Laurei Vlădoiu, preluată la Cluj-Napoca de către regizoarea Mihaela Bogdan.

Spectacolul poartă amprenta unei creații tipic autografiate de Beatrice Rancea, patină vizibilă de la prima scenă prin accentul pus asupra actoriei, jocului neobosit și teribil solicitant, atitudinilor, gestualității, relațiilor minuțios detaliate între personaje, ca și prin construcția tipologiei acestora în inventiv raport cu libretul lui Lorenzo da Ponte, cu sensurile scriiturii mozartiene. Spectacolul se desfășoară într-un vârtej continuu, incitant, seducător, ce-i drept, accentuând latura „giocosă” a dramei, dar teatralizarea este atât de intensă încât subjugă spirite, convinge și impresionează la extrem. Meritul punerii în pagină a unei asemenea producții revine în egală măsură tinerilor interpreți, exuberanți, dăruți, minuțios pregătiți scenic.

Într-un decor ce aduce a fațadă de castel, care suferă minime schimbări în actul al II-lea și în special în scena din cimitir sau a morții lui Don Giovanni – printre halouri de moriști holografice și fum, îmbrăcați în costume atemporale, eroii se mișcă într-o agitație browniană. Școală de arta actorului pentru un spectacol total.

Deși toate personajele sunt conturate în amănunțime, cum spuneam, creația specială mi s-a părut a fi Donna Elvira. Eroină imaginată în mare complexitate, soție istericoasă, năvălășă, energică, violentă, în trepidație continuă, agresivă, pasională, lansând avalanșe de pupături, dar și de lovituri cu poșeta ce-i devine armă contra soțului Don Giovanni, căutând cu febrilitate printre celebrele liste ale lui Leporello, ajunsă în pragul disperării și alimentându-se cu pastile, apărându-l deznădăjduită pe Don în scena chermezei din primul act și în tot cel secund, deși fusese păcălită grosolan. Cu un cuvânt, delicioasă. Probă de actorie desăvârșită pentru soprana Viktória Cormoș. Un mare Bravo!

Pregătirea scenică a fost dublată de excelente preparative muzicale de care responsabil se face dirijorul David Crescenzi, în egală măsură acompaniator al recitativelor. Nu-i uit nici pe pianiștii „de la cabină”, Adela Bihari, Lucian Dușa, Ovidiu Moldovan, Larisa Pentea, Ioana Grunner, foarte importanți în demersul educațional al tinerilor.

Vocile serii

A studia și a cânta Mozart este un adevărat „masaj vocal”. Inflexiunile, nuanțele, rostuirea zicerii recitativelor sunt secrete pe drumul desăvârșirii stilistice. Cei de pe platou le-au aflat, le-au învățat, dar rafinările vor urma. Este firesc. Perspectivele sunt uriașe.

Aș nota mai întâi glasul frumos timbrat al lui Leporello (basul Simonfi Sándor), intențiile, culorile vocale, inteligența și verva cu care a derulat aria „Madamina”, apoi vocea neagră și impunătoare a Comandorului (basul Corneliu Huțanu), care probabil nu ar fi avut nevoie de amplificare în scena finală. Ambii cântăreți sunt membri ai colectivului Operei.

Restul au fost debutanți în rol. Pentru cel titular, baritonul George Godja a venit cu timbralitate lirică, catifelată, plăcută, cu mezzevoci expresive și variat propuse (aria „Metà di voi quà vadano”), subtilități nu numai în relația cu Zerlina (duetul „Là ci darem la mano”), dar și cu Donna Anna, patos în aria șampaniei, dramatism puternic în scena morții.

Glasul ușor (prea) vibrant și unele sunete deschise (aria „Or sai chi l'onore”) au fost atributele unei voci altminteri frumoase a sopranei Diana Gheorghe (Donna Anna).

Revin la Viktória Cormoș, remarcându-i aplombul în adresare, incisivitatea și strălucirea glasului, ca și Si bemol-ul acut din finalul ariei de intrare „Ah chi mi dice mai”.

Un cuplu încântător a fost Zerlina – Masetto (soprana Larisa Ștefan – baritonul Sebastian Balaj, încă student la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca). O asociere a unui timbru feminin lirico-lejer de puritatea cristalului, cu un glas cald și plin de mobilitate, înfățișând o largă paletă de trăiri.

Don Ottavio a fost tenorul Andrei Manea care, cu timbrul frumos înveșmântat în lirism, va depăși într-un viitor nu foarte îndepărtat abordarea portativele mozartiene, îndreptându-se către cele din spațiul peninsular. Până atunci, ca studiu, restituirea eleganței, fineței exprimării în moliciuni, evitarea forțării notelor după pasajul de registru, ca și creșterea acurateții gamelor din aria „Il mio tesoro” îi vor sta în atenție, ca pași obligatorii și utili.

Viktória Cormoș

Viktória Cormoș,
Simonfi Sándor

George Godja

George Godja,
Simonfi Sándor

George Godja,
Viktória Cormoș

Larisa Ștefan,
George Godja

George Godja,
Larisa Ștefan

Scena din finalul primului act

Andrei Manea,
Diana Gheorghe

Sebastian Balaj, Larisa
Ștefan

Sebastian Balaj, George
Godja, Larisa Ștefan

Simonfi Sándor,
George Godja

Orchestra, Corul și Ansamblul de Balet ale Operei Naționale Române din Cluj-Napoca s-au aflat sub bagheta lui David Crescenzi (cu Corneliu Felecan, dirijor al coriștilor), care a asigurat urgența discursului muzical în același spirit „giocos”, pigmentat cu tragismul scenei morții eroului. O neatenție la alămuri (terțetul Don Giovanni-Leporello-Donna Elvira, actul al II-lea) sau un acompaniament „murdar” al serenadei „Deh vieni alla finestra” au fost accidente aleatoare.

Păcat că dirijorul, responsabil al spectacolului, s-a situat între variantele pragheză și vieneză ale operei, eliminând pagini importante precum ariile „Mi tradì quell'alma ingrata” (Donna Elvira), „Crudele!...Non mi dir” (Donna Anna) sau sextetul final.

Tinerii aparținători Studioului de Operă „Lya Hubic” în acest „Don Giovanni” au fost absolvenții unui ciclu de doi ani de studii. Așteptăm ciclul următor.

* FOTO: Nicu CHERCIU – Opera Națională Română din Cluj-Napoca.